

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّآلِ مُحَمَّدٍ وَّعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

تعلیم و تعلّم عبادت است. امام خمینی (قدّس سرّه)

تعلیمات دینی

سوم دبستان

نیازهای ویژه

وزارت آموزش و پرورش
سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

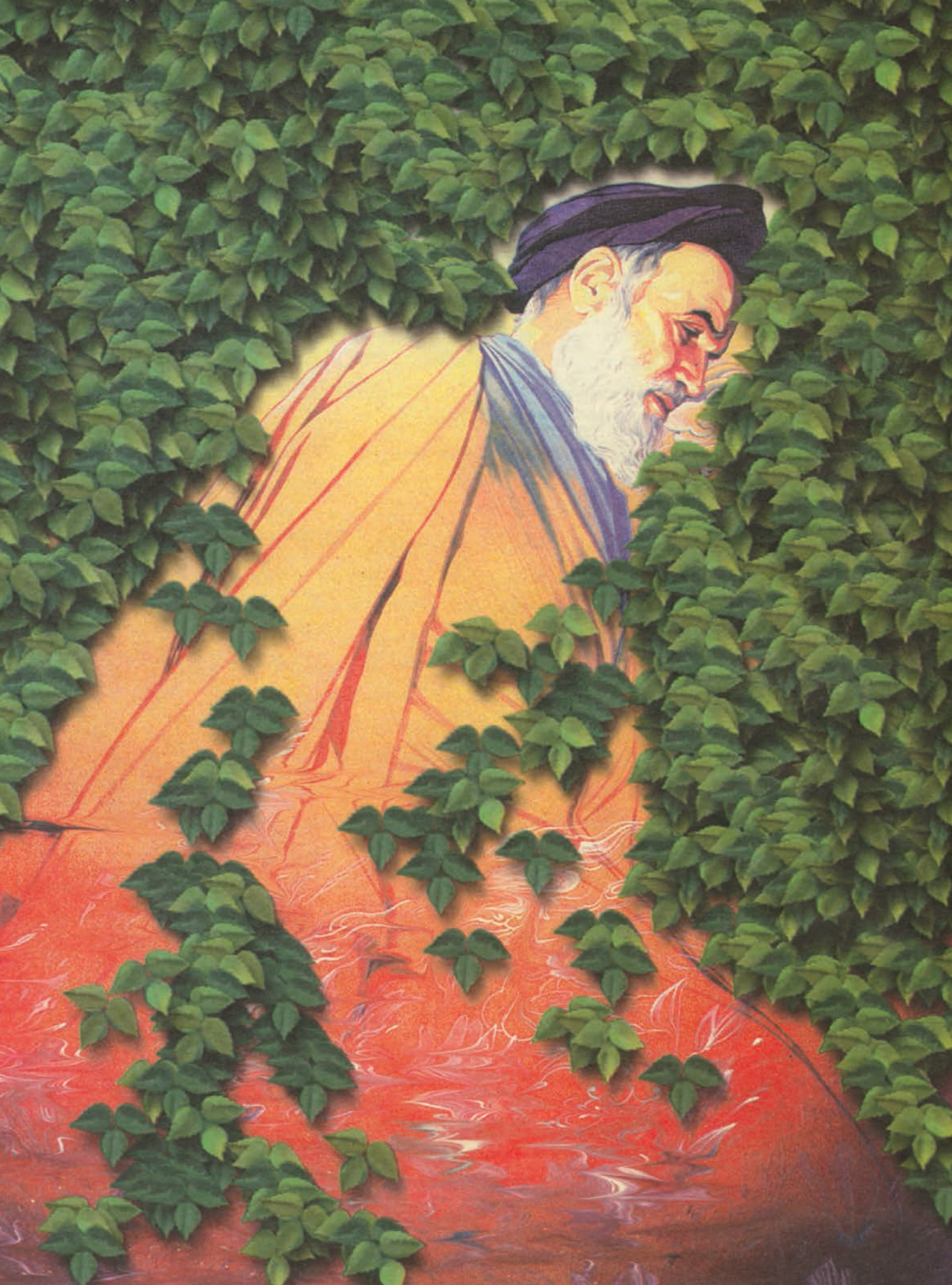
نام کتاب: تعلیمات دینی پایه سوم دبستان - کد ۵۳۰۲۱
پدیدآورنده: سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف: معاونت برنامه‌ریزی آموزشی و توان‌بخشی
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف: ربابه ریاضی، ملک‌قریب گرگانی، اعظم جهان‌شاد، زهرا فروغی، مینا حسنی (اعضای گروه تألیف)
مدیریت آماده‌سازی هنری: اداره‌ی چاپ و انتشارات سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور
شناسه افزوده آماده‌سازی: پدram حکیم‌زاده (مدیر هنری) - علی‌رضا نجف‌پور، شهرام شیرزادی (تصویرسازی) - سمیه قنبری (صفحه‌آرا) - کبری اجابتی (حروفچینی) - امیر خزائلی (ویراستاری)
نشانی سازمان: تهران: خیابان انقلاب، خیابان برادران مظفر، شماره ۶۶، تلفن: ۶۶۹۷۰۴۵۵، دورنگار: ۶۶۹۷۰۷۷۸، کدپستی: ۱۴۱۶۹۳۵۶۸۴
ناشر: شرکت افست: تهران - کیلومتر ۴ جاده آبدلی، پلاک ۸، تلفن: ۷۷۳۳۹۰۹۳، دورنگار: ۷۷۳۳۹۰۹۷، صندوق پستی: ۱۱۱۵۵ - ۴۹۷۹
چاپخانه: شرکت افست «سهامی عام»
سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ هفتم ۱۴۰۰

برای دریافت فایل pdf کتاب‌های درسی به نشانی www.chap.sch.ir مراجعه نمایید.

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به‌صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۹-۰۷۵۳-۰۵-۹۶۴ ISBN 964-05-0753-9

بسم الله الرحمن الرحيم

«... و من احياها فکانما احيا الناس جميعاً...»

بی سبب نیست که کار معلمان کودکان استثنایی را به «شغل انبیاء و مصلحان بزرگ عالم» تشبیه کرده اند، چرا که ماهیت تلاش عاشقانه‌ی آنان جهاد در مسیر احیاء انسان‌هاست. موفقیت در این جهاد خداجویانه مرهون تدوین برنامه‌ی درسی متناسب با توانمندی‌ها و نیازهای دانش‌آموزان استثنایی است به‌نحوی که نارسایی برنامه‌های درسی و شرایط آموزش و پرورش عمومی برای دربرگرفتن این گروه از دانش‌آموزان، حذف آنان از جریان تعلیم و تربیت عمومی را موجب نشود. اینک خدا را شاکرم که پس از مدت‌ها تلاش ایثارگرانه‌ی معلمان و کارشناسان این سازمان بار دیگر به بار نشست و بخش دیگری از مجموعه‌ی برنامه‌های درسی ضروری برای پرورش استعدادهای دانش‌آموزان عزیزی که در یادگیری و نیازها شرایط متفاوتی دارند برای بهره‌گیری آنان به چاپ رسید.

در این راستا محتوای کتب درسی کودکان استثنایی در مدارس ویژه به‌منظور تمهید زمینه‌های فراگیری مطالب و مهارت‌هایی که دانش‌آموزان را برای زندگی در جامعه‌ی امروز آماده می‌سازد طراحی شده است. امیدوارم تکمیل این حلقه‌های نهایی زنجیره آموزش و پرورش عمومی و حرفه‌ای، با فراهم آوردن کنایات‌های فردی و اجتماعی لازم، آرزوهای عموم معلمان و والدین این کودکان و نوجوانان را جامه واقعیت بپوشد.

بر خود فرض می‌دانم از تمامی دست‌اندرکاران تدوین این مجموعه در سازمان و نیز مقام محترم عالی وزارت، مسئولین و دست‌اندرکاران سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی به‌ویژه، اداره‌ی کل چاپ و توزیع کتب درسی که با حمایت‌های خود در برآورده شدن این نیازها و آرزوی معلمان و دانش‌آموزان استثنایی نقش بزرگی را ایفا کردند، صمیمانه سپاسگزاری نمایم.

از آن‌جا که هیچ اثر انسان ساخته‌ای بدون ضعف و کاستی نخواهد بود، مشتاقانه چشم به راه نظریات و پیشنهادهای صاحبان اندیشه و تجربه در جهت ارتقاء کیفیت این برنامه‌ها خواهیم بود.

و ما توفیقنا الاّ بآ... العزیز الحکیم

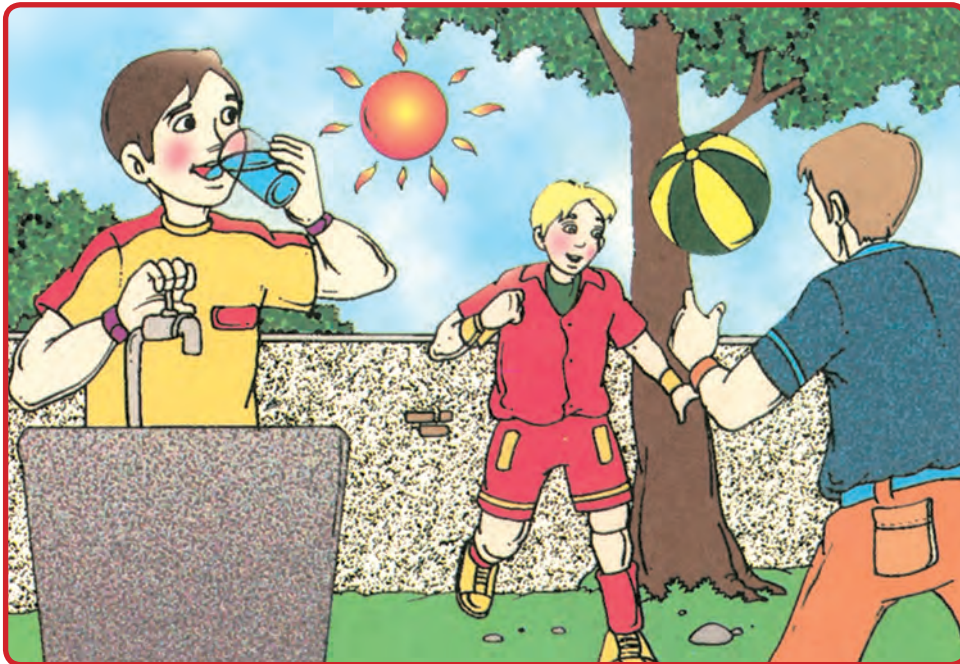
معاون وزیر و رییس سازمان آموزش و پرورش استثنایی

۱- از فرمایشات مقام معظم رهبری به معلمان استثنایی

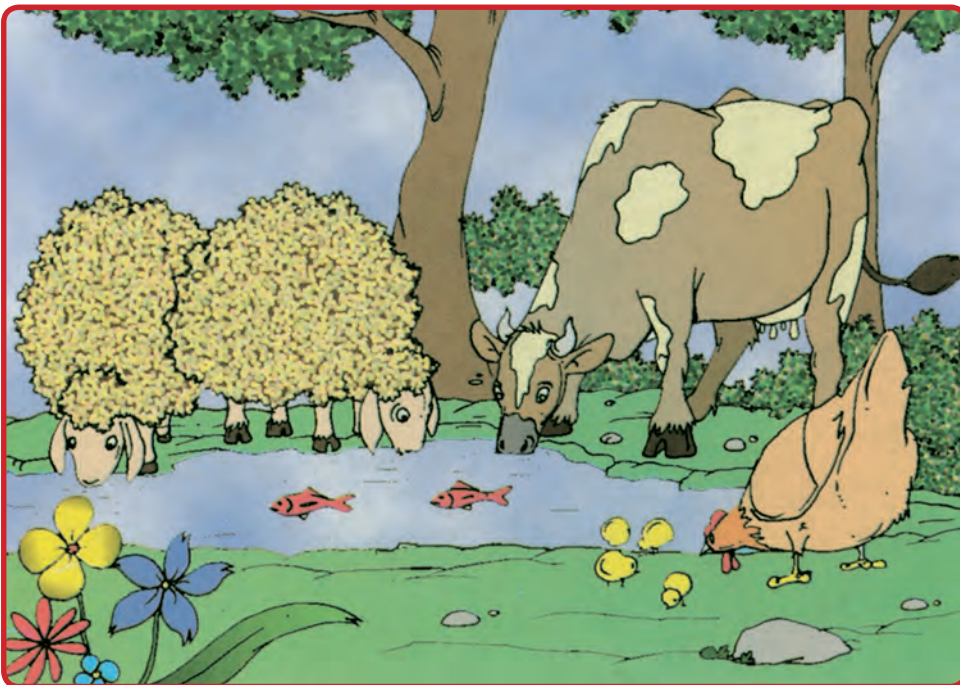
فهرست

صفحه	عنوان
۱	آب، یکی از نعمت های خدا
۴	پرواز کبوتر
۶	من خدا را دوست دارم
۸	خدای خوب و مهربان
۱۰	احترام به آموزگار
۱۳	با حیوانات مهربان باشیم
۱۷	امام مهربان
۱۹	دعای مادر بزرگ
۲۲	پیامبران بزرگ
۲۴	آخرین پیامبر
۲۵	کودکی حضرت محمد (ص)
۲۷	دین چیست؟
۳۰	دین اسلام
۳۲	باغ قرآن
۳۳	هر کاری نتیجه ای دارد
۳۷	وضو

آب، یکی از نعمت‌های خدا

همه ی ما به آب احتیاج داریم . اگر آب نباشد از تشنگی می میریم .

جانوران هم به آب احتیاج دارند .

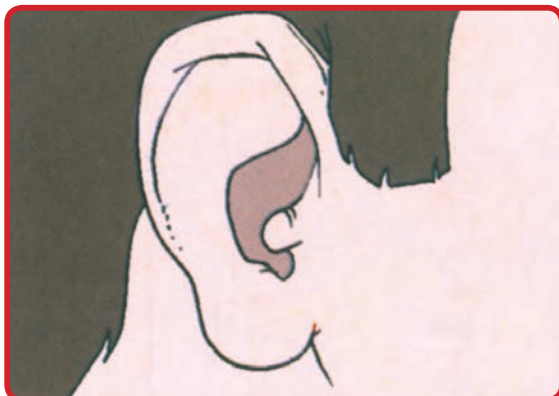
گیاهان هم به آب احتیاج دارند. اگر به گیاهان آب نرسد خشک می شوند.
آب یکی از نعمت های خداوند بزرگ و مهربان است.
خدا ما را دوست دارد و نعمت های زیادی برای ما آفریده است.

کار در کلاس

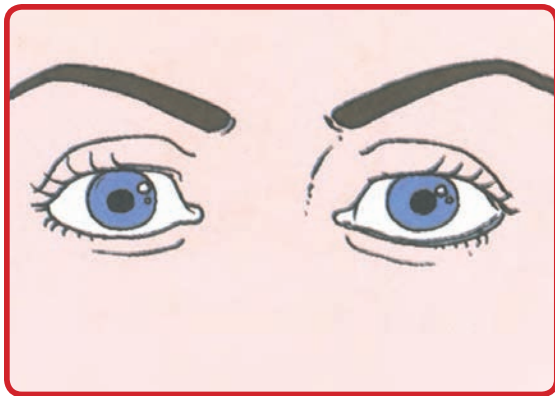
به اطراف خود نگاه کنید و نام چند نعمت خدا را بگویید.

در جاهای خالی کلمه‌ی مناسب بنویسید

خدا ..... را آفریده است
تا با آن بشنویم .

خدا ..... را آفریده است
تا با آن بینیم .

خدا ..... را آفریده است
تا با آن راه ببریم .

خدا ..... را آفریده است
تا با آن کار کنیم .

چشم، گوش، دست و پا از نعمت‌های ..... است .

پرواز کبوتر

مریم و محسن در حیاط بازی می کردند.

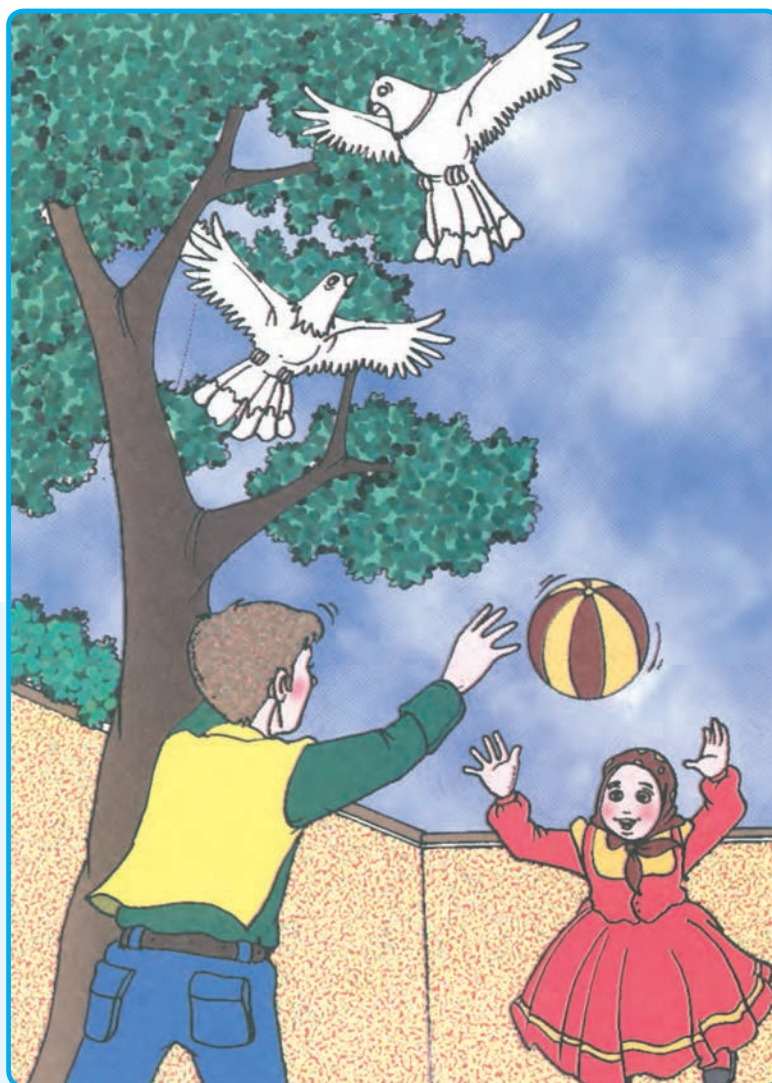
ناگهان چند کبوتر در حیاط خانه نشستند.

مریم پرسید:

«محسن جان این کبوترها با چه چیزی پرواز می کنند؟»

محسن گفت:

«آنها با بال های خود پرواز می کنند.»

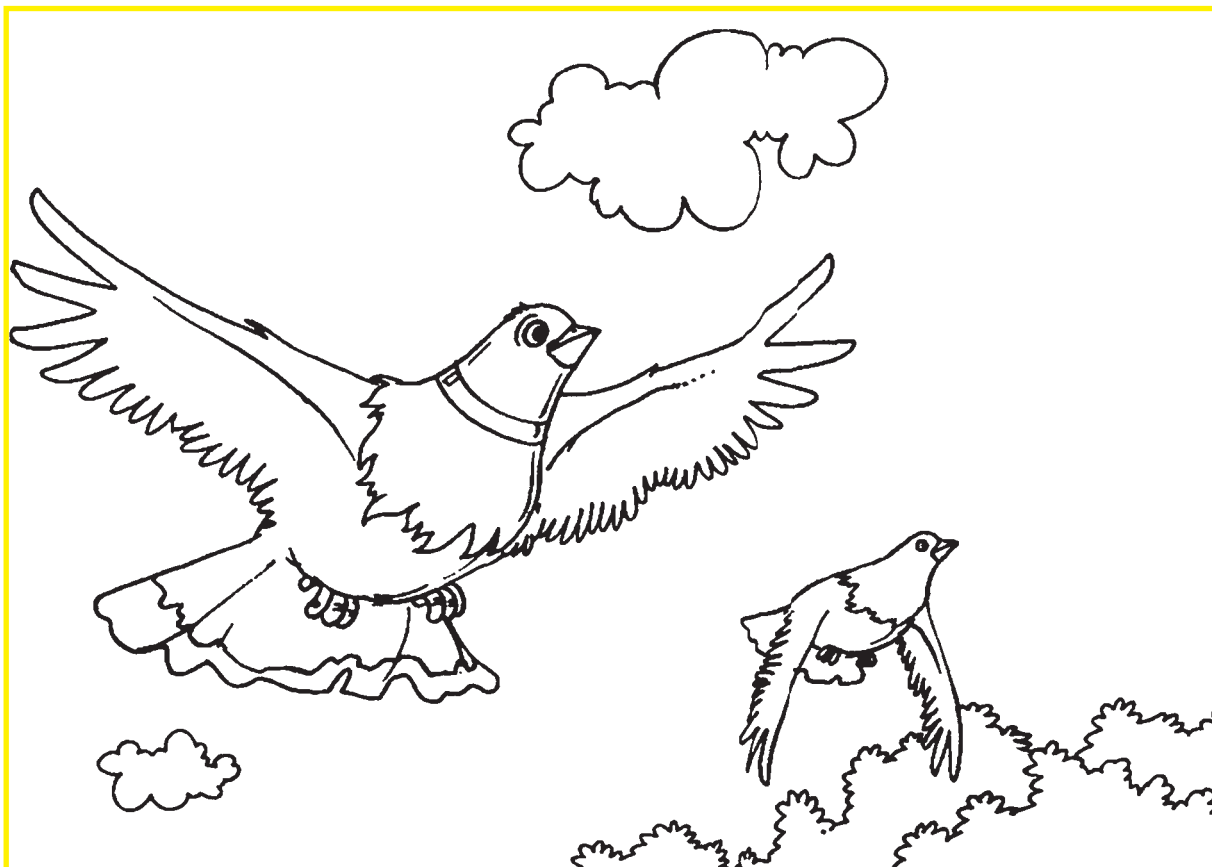

مریم پرسید: «این بال‌ها را چه کسی به کبوتر داده است؟»
محسن گفت: «خدای بزرگ و مهربان به فکر کبوتر بوده و این بال‌ها را برای کبوتر آفریده
است تا بتواند پرواز کند.»

پرسش

- ۱- کبوتر با چه چیزی پرواز می‌کند؟
- ۲- چه کسی برای کبوتر بال آفریده است؟

رنگ کنید

من خدا را دوست دارم

باران می بارید . علی از پنجره به حیاط نگاه می کرد .
درختان و گل ها زیبا و تمیز شده بودند .
چند کبوتر در حیاط مشغول آب خوردن بودند .
علی با خوش حالی گفت : خدایا تو چه خوب و مهربان هستی !
باران را آفریدی تا همه از آن استفاده کنند !
خدایا من تو را خیلی دوست دارم !

در جاهای خالی کلمه‌ی مناسب بنویسید

آفریدی - خدا

۱- باران از نعمت‌های..... است.

۲- خدایا تو باران را ..... تا همه از آن استفاده کنند.

خدای خوب و مهربان

داده به ما گوش و زبان
چشم و سر و دست و دهان
او داده ما را آب و نان
ما زنده ایم و پُر توان

خدای خوب و مهربان
بخشیده ما را دل و جان
او داده ما را عقل و هوش
از لطف نعمت های او

کار در کلاس

شعر خدای خوب و مهربان را در کلاس با هم بخوانید.

جدول

۱- چه کسی ما را آفریده است؟

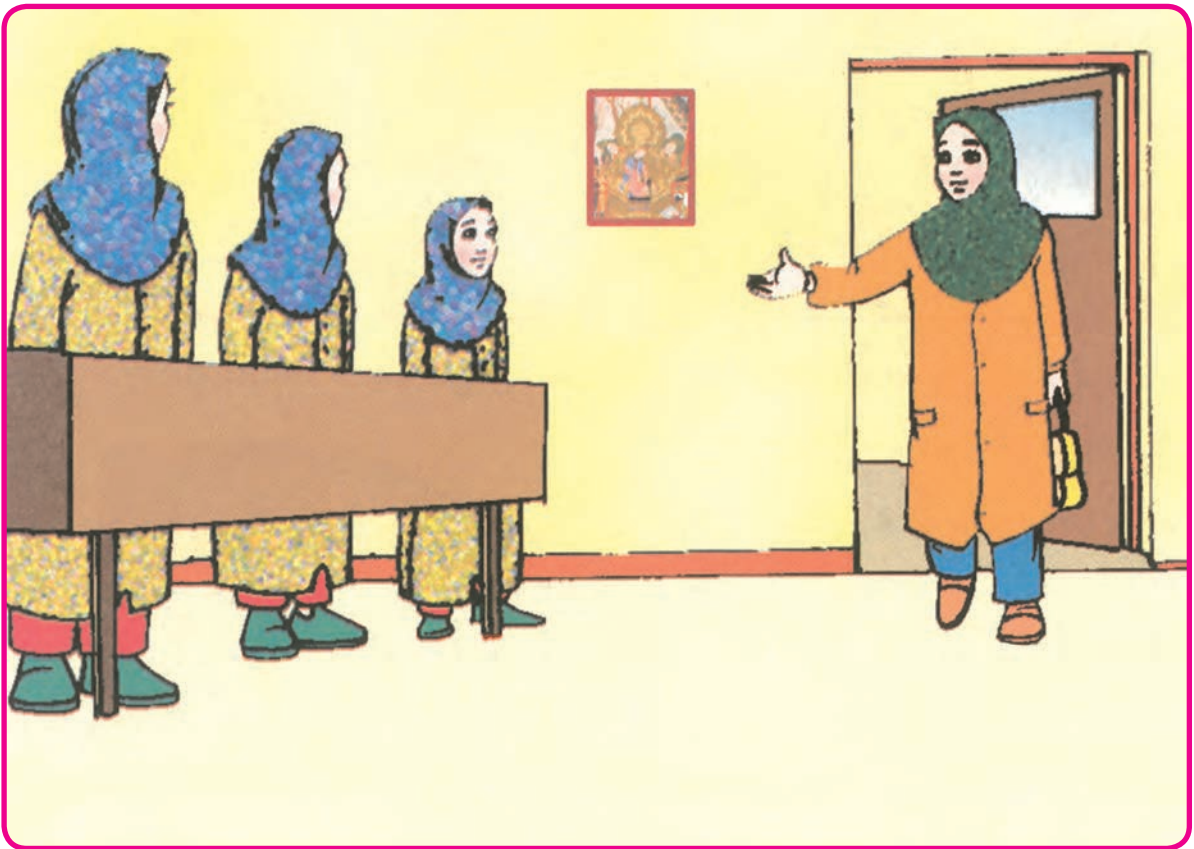
۲- نام یکی از نعمت های خدا که بدون آن زنده نمی مانیم.

۳- نام یکی از نعمت های خدا که با آن می بینیم.

			← ۱
	*		
			← ۲
	*		
			← ۳

احترام به آموزگار

نرگس در کلاس سوّم درس می خواند. آموزگار او، خانم احمدی است.
نرگس، خانم احمدی را خیلی دوست دارد. او همیشه کارهایی انجام می دهد که
خانم احمدی را خوش حال کند.

وقتی خانم احمدی وارد کلاس می شود، نرگس از جای خود بلند می شود.

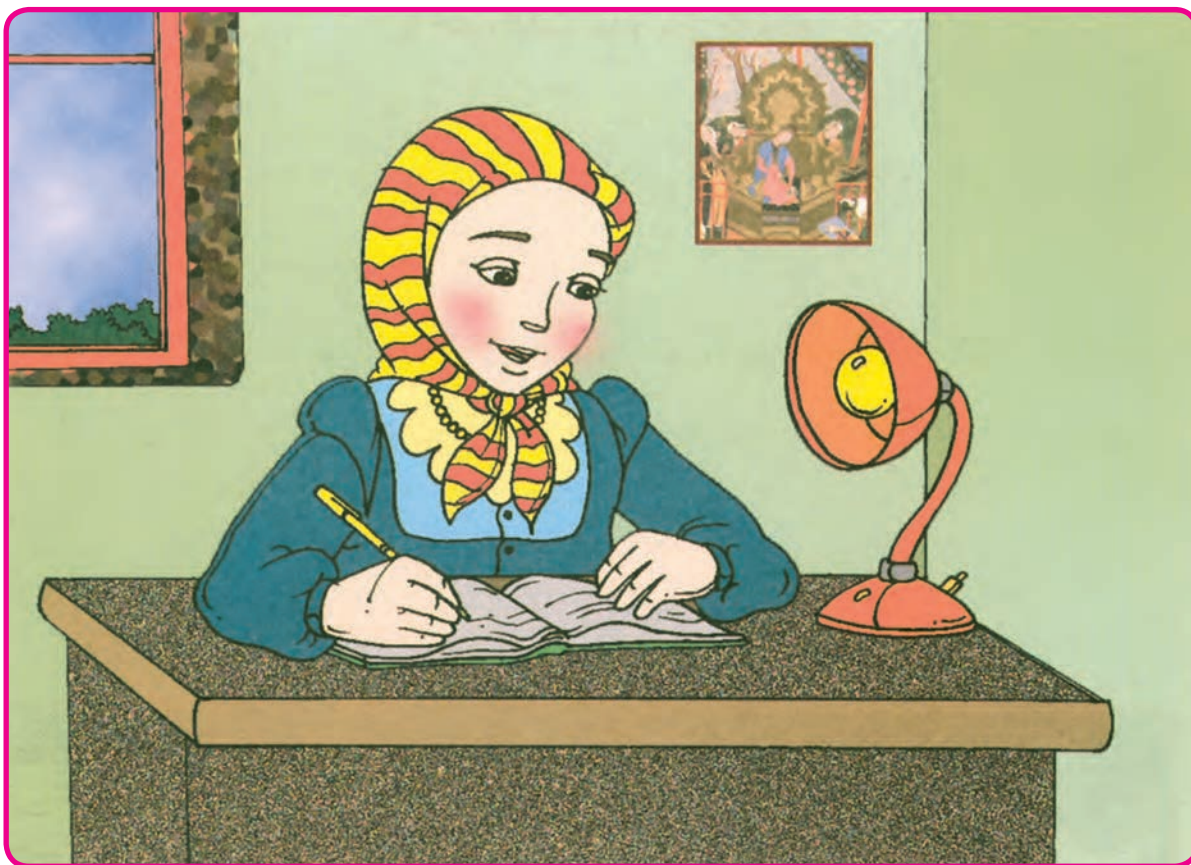

هر وقت خانم احمدی درس می دهد، نرگس به حرف های او خوب گوش می کند.

نرگس در کلاس، برای انجام دادن هر کاری، از خانم احمدی اجازه می گیرد.

نرگس همیشه درس هایش را خوب می خواند تا خانم احمدی از او راضی باشد.
نرگس به خانم احمدی و همه ی آموزگاران احترام می گذارد.
او می داند خدا همه ی دانش آموزانی را که به معلّم خود احترام می گذارند، دوست دارد.

پرسش

- ۱- نام آموزگار شما چیست؟
- ۲- وقتی آموزگار شما وارد کلاس می شود، چه کار می کنید؟
- ۳- شما چه کارهایی انجام می دهید تا آموزگار خود را خوش حال کنید؟

با حیوانات مهربان باشیم

حسن و خانواده‌اش در ده علی آباد زندگی می‌کنند. آن‌ها در مزرعه‌ی خود چند گاو، گوسفند، مرغ و خروس دارند.

حسن همیشه در غذا دادن به این حیوانات، به پدر و مادرش کمک می‌کند. او برای گاوها و گوسفندان علف می‌ریزد و به مرغ و خروس‌ها دانه می‌دهد.

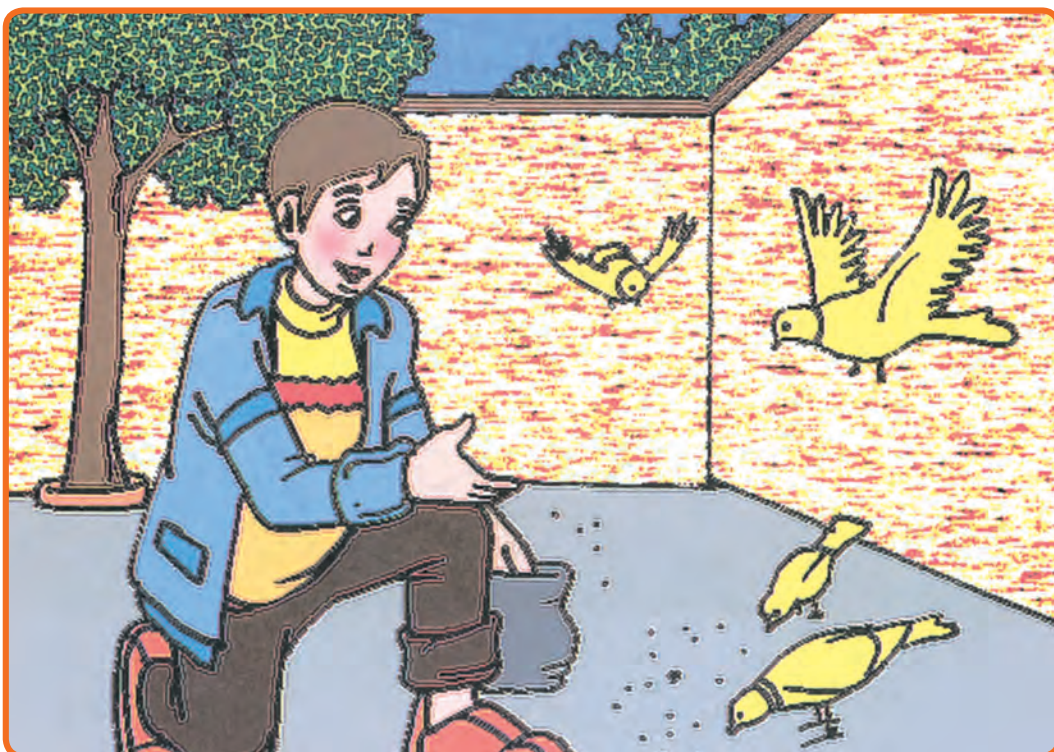
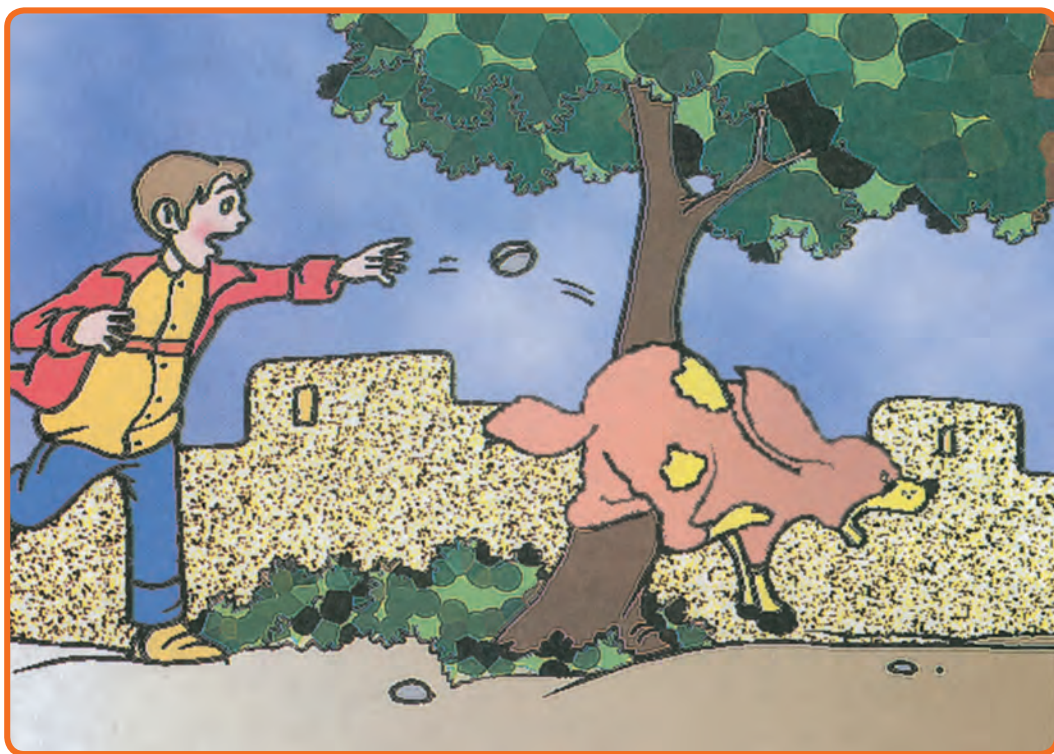

حسن از این جانوران به خوبی نگه داری می کند. او با آن ها مهربان است و هرگز به آن ها آزار نمی رساند چون همیشه از پدر و مادرش شنیده است که خداوند جانوران را آفریده است و آن ها را دوست دارد.

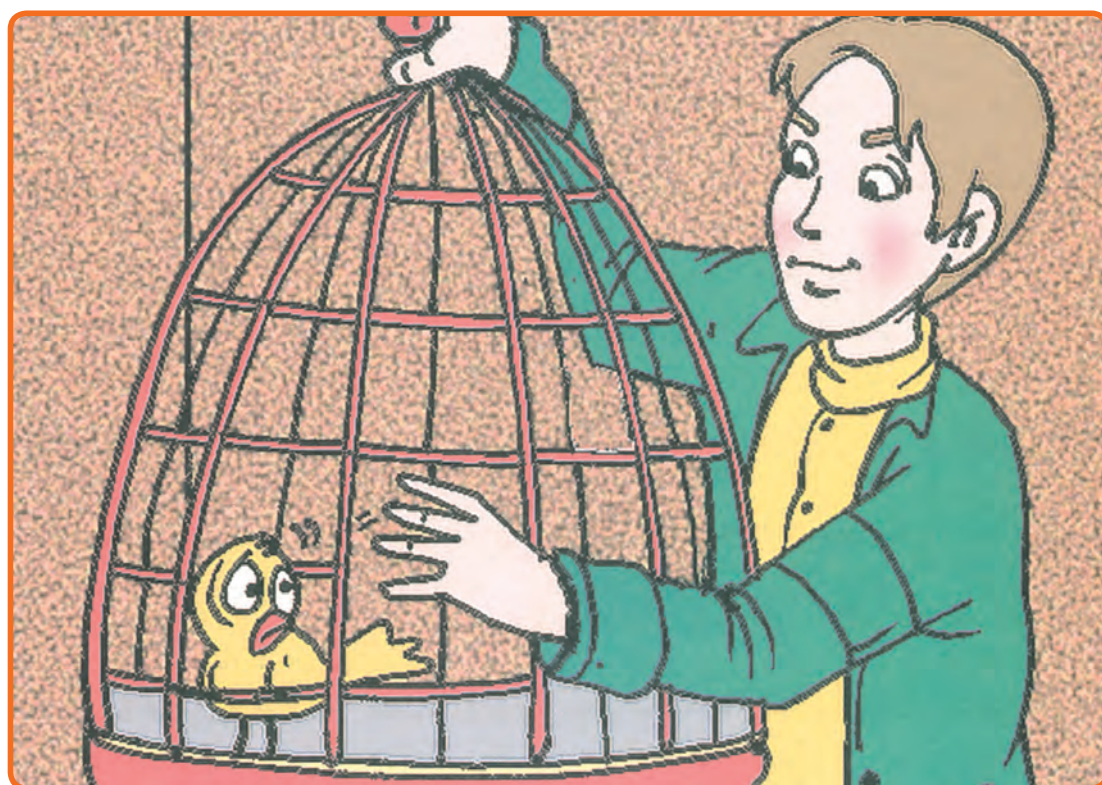

کار کدام یک درست است؟ با علامت (×) نشان دهید

امام مهربان

روزی امام حسن (ع) در باغی مشغول کار کردن بود. وقتی کارش تمام شد، در زیر سایه‌ی درختی نشست و خوردن غذا را با نام خدا شروع کرد. ولی هنوز چند لقمه بیشتر نخورده بود که سگی نزدیک او آمد و همان جا روی زمین نشست.

امام حسن (ع) با دیدن سگ فهمید که او گرسنه است، برای همین، یک لقمه از غذا را خودش می خورد و یک لقمه را هم به سگ می داد. مردی که از آن جا می گذشت جلو آمد و پس از سلام به امام گفت: «اجازه می دهید این سگ را دور کنم تا شما بتوانید به راحتی غذای خود را بخورید؟»

امام حسن (ع) فرمود: «نه، این کار درست نیست. ما نباید به حیوانات آزار
برسانیم.

این حیوان را هم خدا آفریده است و او را دوست دارد. این سگ گرسنه است. من
خجالت می کشم که غذا و نعمت خدا را بخورم و به این حیوان چیزی ندهم.»

کار در کلاس

– داستان این درس را در کلاس تعریف کنید.

دعای مادر بزرگ

زهرا، مادر بزرگ خوب و مهربانی دارد. او مادر بزرگ را خیلی دوست دارد.

هر وقت مادر بزرگ نماز می خواند، زهرا هم کنارش می ایستد و با او نماز می خواند.

یک روز، بعد از تمام شدن نماز، زهرا دید که مادر بزرگ نشسته است و چیزهایی می گوید. زهرا از او پرسید:

«مادر بزرگ! با خودت حرف می زدی؟!»

مادر بزرگ خندید و گفت: «نه دخترم! با خدا حرف می زدم و دعا می کردم.»

زهرآ پرسید: «برای چه کسی دعا می کردی؟»

مادر بزرگ گفت: «برای همه ی مردم دعا می کردم. چون دعا کردن برای دیگران کار خوبی است.»

زهرآ پرسید: «اگر من هم دعا کنم، خدا به حرف من گوش می دهد؟»

مادر بزرگ گفت: «بله، خدای مهربان دوست دارد که همه ی ما دعاها و آرزوهای خوب

بکنیم. او دعای بچه ها را زودتر قبول می کند.»

زهرآ گفت: «مادر بزرگ! من هم از این به بعد برای همه ی مردم دعا می کنم.»

کار در کلاس

داستان این درس را در کلاس تعریف کنید.

پیامبران بزرگ

خدا برای راهنمایی مردم، پیامبران زیادی را فرستاده است که بزرگ ترین آن ها پنج نفر

هستند :

۱- حضرت نوح (ع)

۲- حضرت ابراهیم (ع)

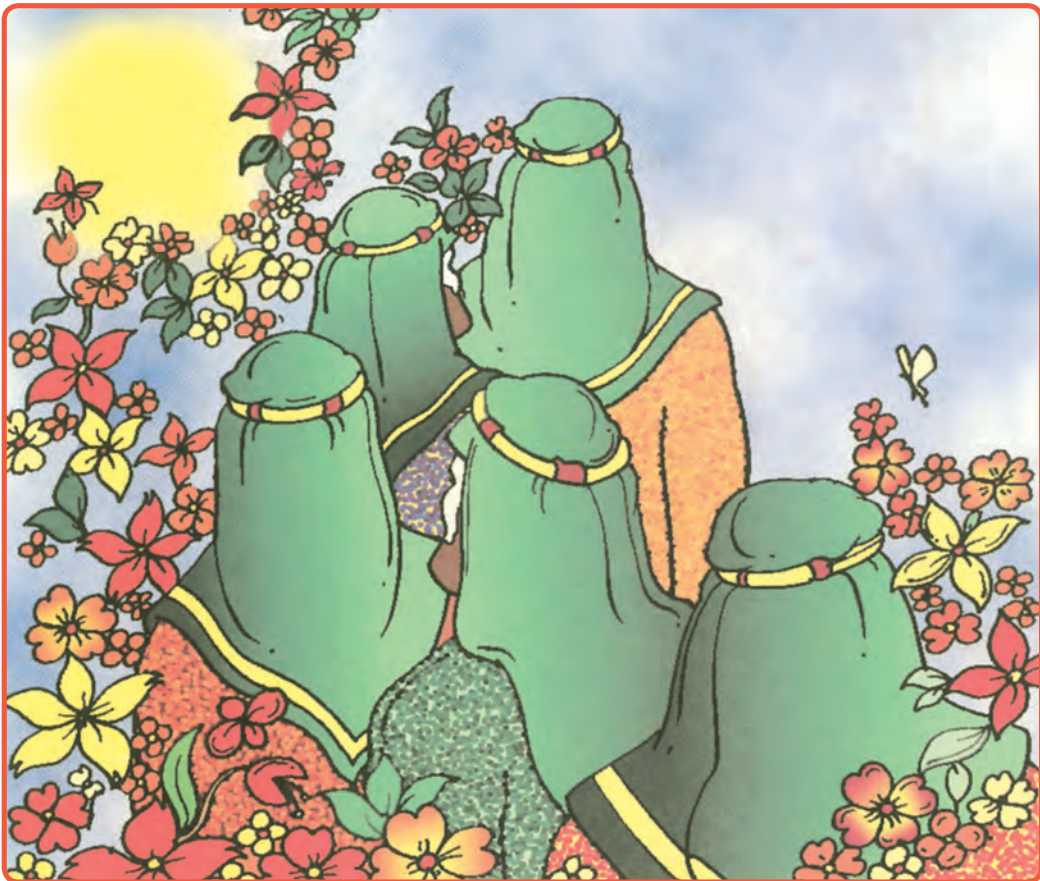
۳- حضرت موسی (ع)

۴- حضرت عیسی (ع)

۵- حضرت محمد (ص)

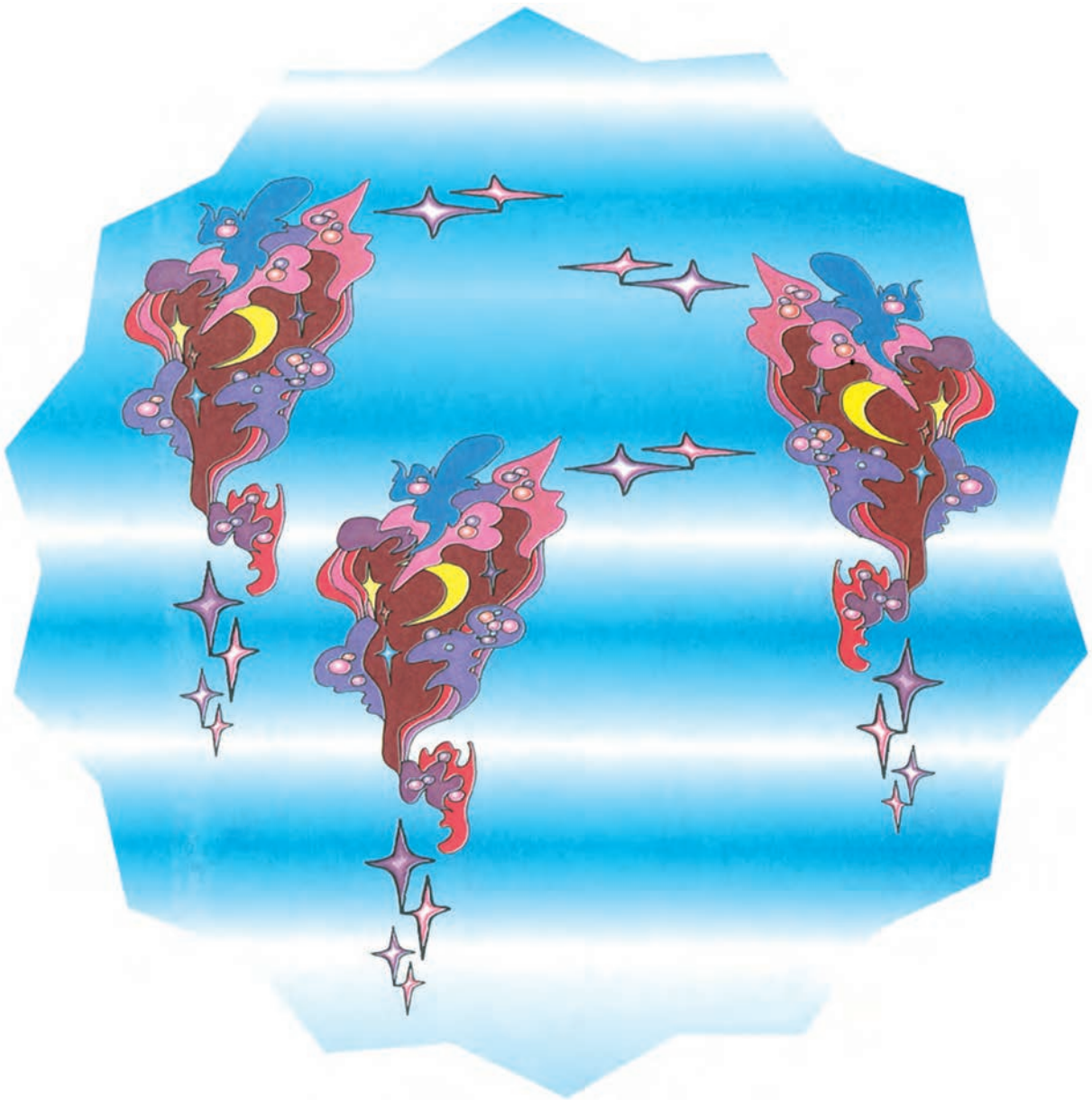
همه ی پیامبران از طرف خدا آمده اند و ما به همه ی آن ها احترام می گذاریم .

حضرت محمد (ص) آخرین پیامبر خدا است و بعد از او پیامبر دیگری نخواهد آمد .

- ۱- پیامبران بزرگ خدا چند نفر هستند؟ آن‌ها را نام ببرید.
- ۲- آخرین پیامبر خدا چه کسی است؟

آخرین پیامبر

یک روز سعید کتاب می خواند . امیر از او پرسید :

«کتابی که می خواند درباره ی چیست؟»

سعید گفت : «درباره ی زندگیِ مردِ بزرگی است که کودکان را بسیار دوست داشت . با

ادب و پاکیزه بود . با همه مهربان بود و همه او را دوست داشتند . او یکی از پیامبران بزرگ

خدا است . آیا تو نام او را می دانی؟»

امیر گفت : «حضرت محمد؟»

سعید گفت : «بله ؛ حضرت محمد (ص) . او آخرین پیامبری است که از طرف خدا برای

راهنمایی ما آمده است .»

کودکی حضرت محمد (ص)

پیامبر ما حضرت محمد (ص) در مکه به دنیا آمد. نام پدرش "عبدالله" و نام مادرش "آمنه" بود. پدرش قبل از تولد او از دنیا رفت. وقتی محمد (ص) به دنیا آمد، مادرش او را به زنی داد تا از او نگهداری کند. نام آن زن "حلیمه" بود.

حلیمه محمد را خیلی دوست داشت . چون او با ادب و راستگو بود .
هیچ وقت کسی را اذیت نمی کرد و به بزرگ ترها احترام می گذاشت .
محمد از همان کودکی خدا را می شناخت و به او ایمان داشت .

پرسش

۱- حضرت محمد (ص) در کدام شهر به دنیا آمد؟

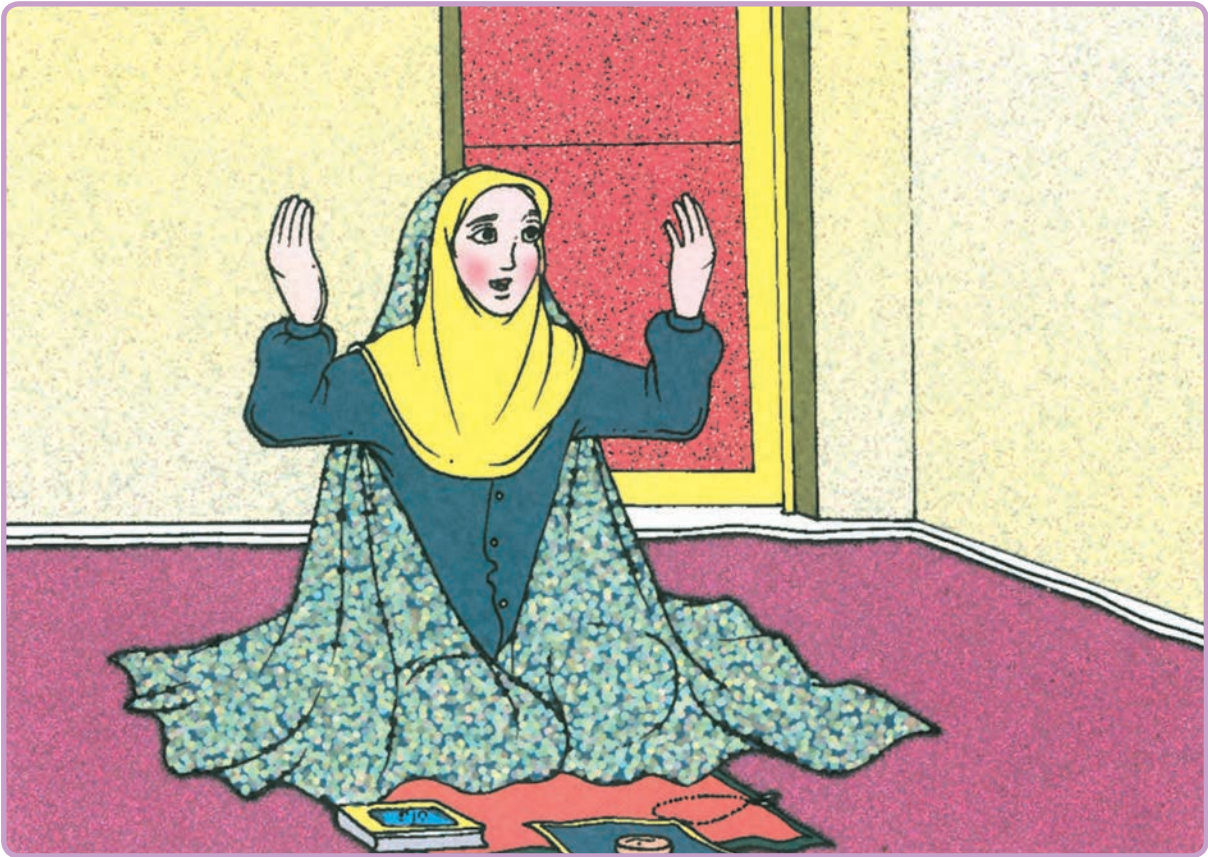
۲- نام پدر حضرت محمد (ص) چیست؟

۳- نام مادر حضرت محمد (ص) چیست؟

دین چیست؟

مادرِ نرگس، هر روز بعد از اذان، نماز می خواند. او همیشه پس از نماز دعا می کند.

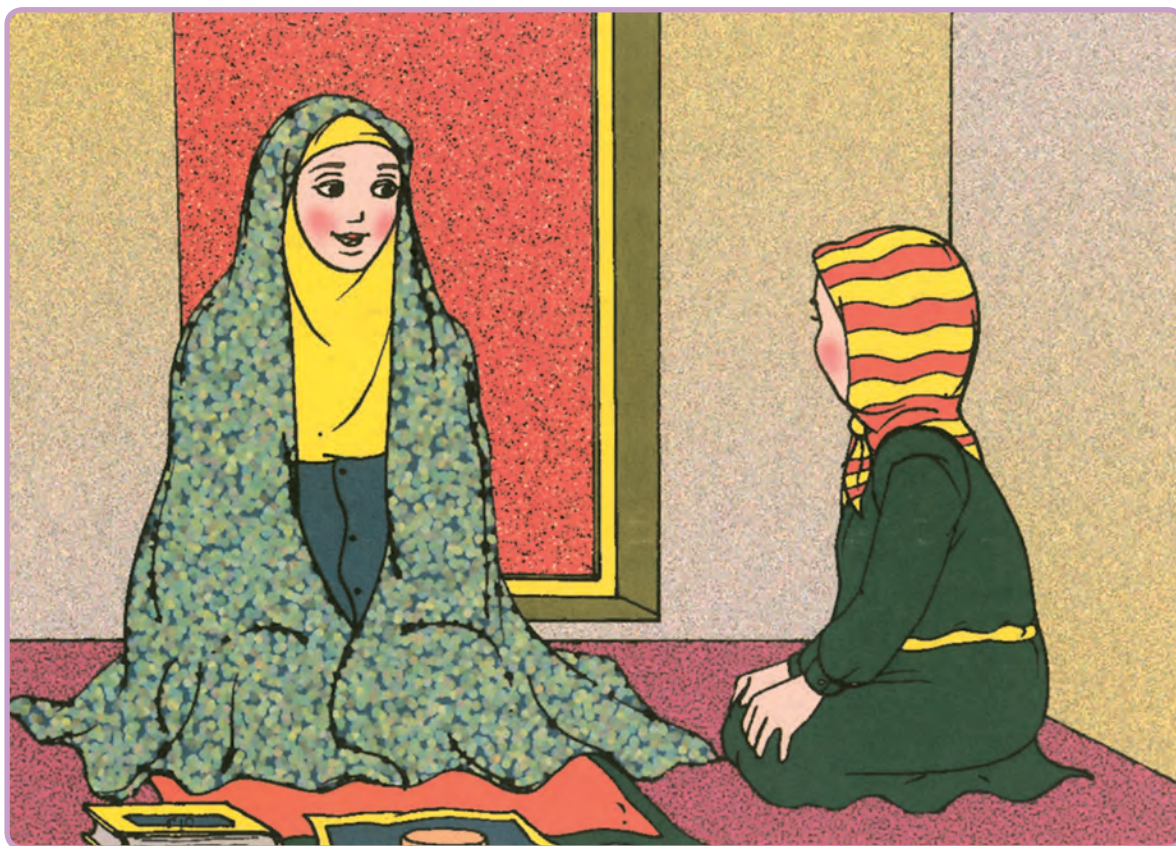
یک روز نرگس از مادر پرسید: «مادر جان! هنگام دعا کردن چه می گویی؟»

مادر جواب داد: «می گویم خدایا! راه درست زندگی کردن را به ما نشان بده تا بتوانیم

بهرتر زندگی کنیم. دخترم! برای این که مردم بتوانند بهتر زندگی کنند، پیامبران دستورهایی

را از طرف خداوند آورده اند که "دین" نامیده می شود.

هر کس این دستورها را انجام دهد به راه راست رفته است و خدای بزرگ از او راضی می شود. برای همین است که من همیشه از خداوند می خواهم همه ی ما را به راه راست راهنمایی کند.»

پرسش

به دستورهایی که پیامبران از طرف خداوند برای مردم آورده اند چه می گویند؟

جدول

۱- پیامبران از طرف او آمده‌اند.

۲- به دستورهایی که پیامبران از طرف خدا آورده‌اند می‌گویند.

۳- نام آخرین پیامبر خدا است.

۴- نام یکی از پیامبران بزرگ است.

*				← ۱
			*	← ۲
				← ۳
*				← ۴

دین اسلام

خدا، حضرت محمد(ص) را انتخاب کرد تا راه درستِ زندگی کردن را به مردم نشان دهد. او دستورهایی را از طرف خدا برای مردم آورد که به این دستورها «دین اسلام» می گویند.

دین اسلام بهترین و کامل ترین دین است. به کسی که دستورهای دین اسلام را انجام دهد، «مسلمان» می گویند.

نام کتابی که حضرت محمد(ص) برای راهنمایی مردم آورده، «قرآن» است.
ما مسلمانان به قرآن احترام می گذاریم و دستورهایش را انجام می دهیم.

پرسش

- ۱- به دستورهایی که حضرت محمد(ص) برای ما آورده است، چه می گویند؟
- ۲- به کسی که دستورهای دین اسلام را انجام می دهد چه می گویند؟
- ۳- نام کتابی که حضرت محمد(ص) برای ما آورده، چیست؟

کار در کلاس

شعر زیر را در کلاس با هم بخوانید.

منم بچه مسلمان	که دارم دین و ایمان
کتابم هست قرآن	رسولم داده فرمان
به وقت صبحگاهی	کنم شکر الهی

باغ قرآن

مثل پدر قرآن بخوانم
از قصه‌های آن بخوانم
از هدیه‌های آسمان است
حرف خدای مهربان است

من آرزو دارم که روزی
در گوشه‌ای بنشینم آرام
من خوب می‌دانم که قرآن
هر حرف زیبایی که دارد

شعر به تلخیص از: افسانه شعبان‌نژاد

کار در کلاس

شعر را در کلاس با دوستان خود بخوانید.

هر کاری نتیجه‌ای دارد

روزی سارا و مادرش در باغچه‌ی خانه سبزی می کاشتند. مادر گفت: «سارا جان! یادت باشد که باید هر روز به باغچه آب بدهی.»

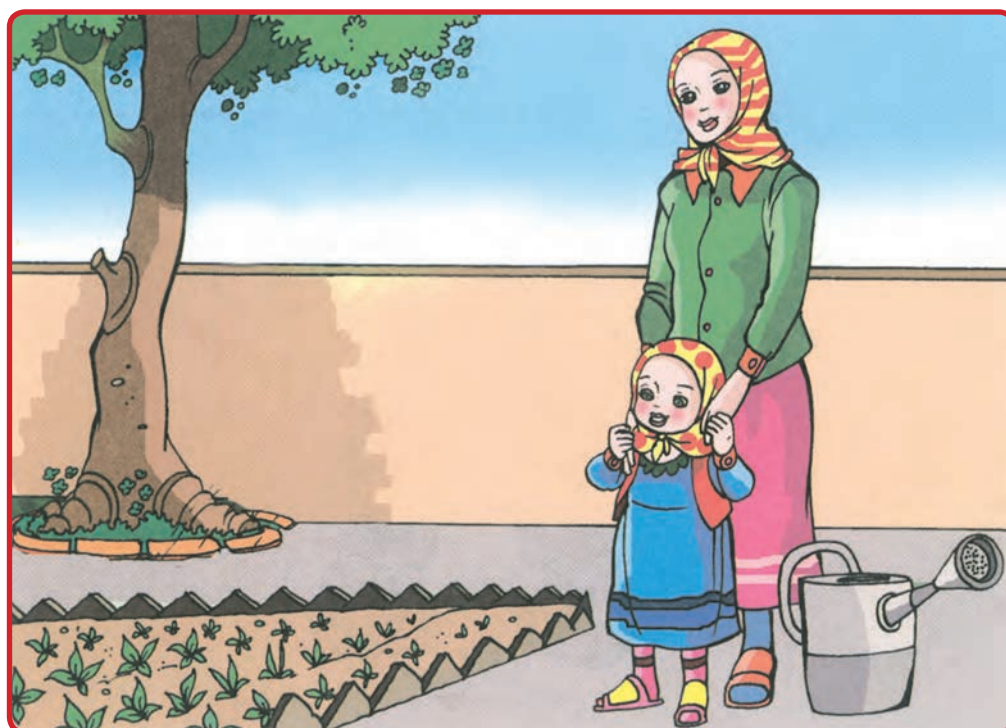

سارا هر روز به باغچه آب می داد و از آن مواظبت می کرد.

یک روز که سارا می خواست به باغچه آب بدهد، دید که سبزی ها درآمده اند.

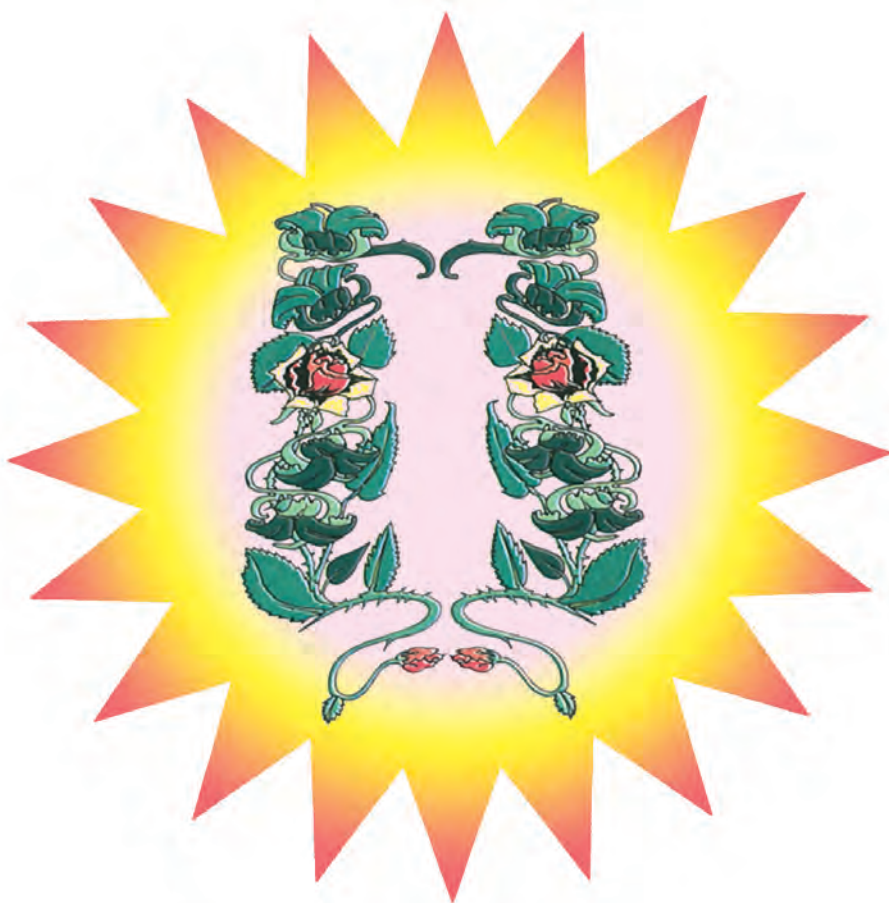

سارا با خوش حالی مادر را صدا کرد و سبزی ها را به او نشان داد.
مادر گفت: «درآمدن سبزی ها نتیجه ی کار و کوشش تو بوده است.

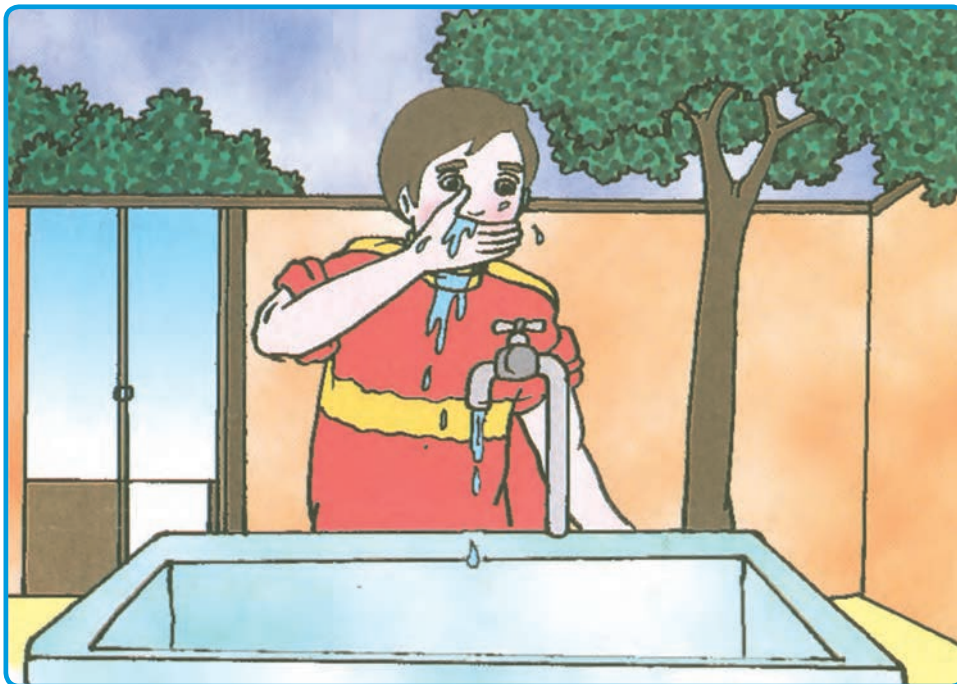
چون تو به حرف‌های من گوش کردی و هر روز باغچه را آب دادی، این نتیجه را دیدی. دخترم! اگر در زندگی کارهای خوب انجام دهی، خداوند هم به تو پاداش خوب می‌دهد.»

پرسش

- ۱- نتیجه‌ی کار و کوشش سارا چه بود؟
- ۲- خدا برای انجام کارهای خوب چه پاداشی می‌دهد؟
- ۳- هر کدام از شما، یکی از کارهای خوب خود را در کلاس بگویید.

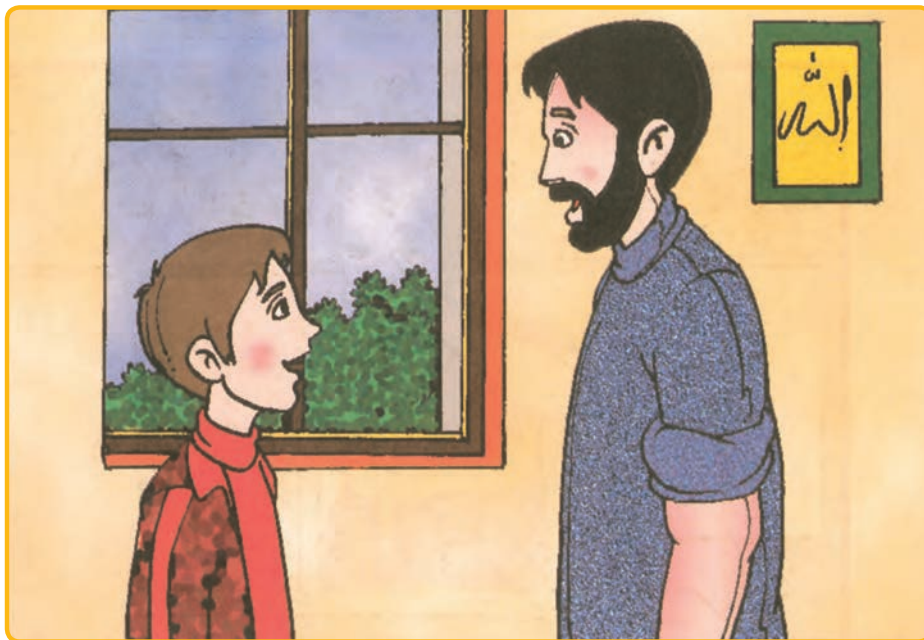
برای تصویرهای زیر، یک داستان تعریف کنید

خدا به کارهای خوب ما پاداش خوب می دهد.

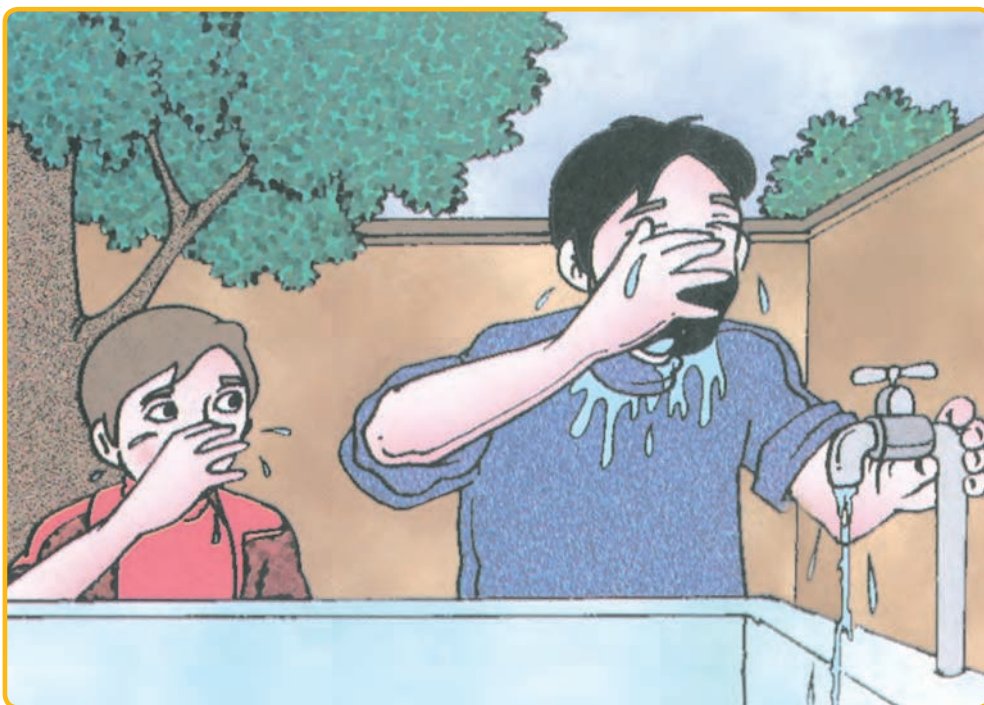
وضو

وقتی پدرش می خواست نماز بخواند، رضا به او گفت: «پدر جان! من هم می خواهم مثل شما نماز بخوانم.» پدر گفت: «رضا جان! برای خواندن نماز اول باید وضو بگیری. بیا برویم تا وضو گرفتن را به تو یاد بدهم.»

۱- نیت می کنیم، یعنی تصمیم می گیریم برای خشنودی خدا وضو بگیریم.

۲- صورت را از جایی که موی سر می روید تا چانه، از بالا به پایین می شوئیم.

۳- دست راست را از آرنج تا سر انگشتان، از بالا به پایین می شوئیم.

۴- دست چپ را نیز مانند دست راست می شوئیم.

۵- دست راست را، با خیزی خودش به جلوی سر، از بالا به پایین، می کشیم.

۶- دست راست را با خیزی خودش، به روی پای راست، از سر انگشت تا برآمدگی پا

می کشیم.

۷- دست چپ را با خیزی خودش، به روی پای چپ، از سر انگشت تا برآمدگی پا، می کشیم.»

تمرین

- ۱- همراه با آموزگار خود وضو بگیرید و آن را تکرار کنید تا خوب یاد بگیرید.
- ۲- وضو گرفتن را در خانه پیش پدر و مادر خود تمرین کنید.

ترتیب وضو گرفتن

۱ شستن صورت

۳ شستن دست چپ

۲ شستن دست راست

۴ مسح سر با دست راست

۶ مسح پای چپ با دست چپ

۵ مسح پای راست با دست راست